

Brüssel, 4.3.2020
COM(2020) 91 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

Rumeenia valitsemissektori ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks

{SWD(2020) 53 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

Rumeenia valitsemissektori ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikli 126 lõiget 7,

võttes arvesse komisjoni soovitusi

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklile 126 peavad liikmesriigid hoiduma valitsemissektori eelarve ülemäärasest puudujäägist.
- (2) Stabiilsuse ja kasvu pakt põhineb eesmärgil tagada riigi rahanduse usaldusväärsus, mis on vajalik hinnastabiilsuse ning töökohtade loomist soodustava tugeva kestliku majanduskasvu tagamiseks.
- (3) Nõukogu otsustas [17. märtsil] 2020 kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 6, et Rumeenial on ülemäärane eelarvepuudujääk.
- (4) Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 7 ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1467/97¹ artikli 3 lõikele 4 on nõukogu kohustatud andma asjaomasele liikmesriigile soovitusel ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks teatava tähtaja jooksul. Soovitusel tuleb asjaomasele liikmesriigile kehtestada ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks vajalike tõhusate meetmete võtmiseks maksimaalselt kuue kuu pikkune tähtaeg. Lisaks sellele peaks nõukogu ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamise soovitusel nõudma, et saavutataks aastased eelarve-eesmärgid, mis soovitusel aluseks oleva prognoosi kohaselt tagavad struktuurse eelarvepositsiooni (tsükliliselt kohandatud eelarvepositsioon, välja arvatud ühekordsed ja muud ajutised meetmed) paranemise vähemalt 0,5 % SKPst aastas.
- (5) Komisjoni 2020. aasta talveprognoosi kohaselt, millele lisati eelarvemuutujad 2022. aastani, pidanuks SKP reaalkasv 2019. aastal püsima 3,9 % juures. Eeldusel, et poliitikat ei muudeta, prognoosib komisjon SKP reaalkasvu aeglustumist, kuid see peaks jääma 3,8 % juurde 2020. aastal ning 3,5 % juurde 2021. ja 2022. aastal. Ühest küljest hoogustaksid praeguse poliitikaga kaasnevad märkimisväärsed stimuleerivad fiskaalmeetmed jätkuvalt eratarbimist. Teisest küljest vähendaks eelarvepuudujäägi jätkuv suurenemine tarbijate ja investorite usku majanduskasvu kestlikusse. Selle tulemusena prognoositakse investeeringute vähenemist, kuna erainvestorid võtavad arvesse suurenevat makromajanduslikku tasakaalustamatust. Netoeksport jääb prognoosiperioodil eeldatavasti negatiivseks, kuna seda mõjutab jätkuvalt nõrk välisnõudlus, samas kui importi toetab eratarbimine. See omakorda suurendaks veelgi juba niigi suurt jooksevkonto puudujääki.

¹ ELT L 209, 2.8.1997, lk 6.

- (6) Valitsus võttis 10. detsembril 2019 vastu ja saatis parlamendile 2020.–2022. aasta eelarvestrateegia (edaspidi „eelarvestrateegia“), kus valitsemissektori eelarvepuudujäägi muudetud eesmärk oli 2019. aastal 3,8 % SKPst, mis ületab kontrollväärtust (3 % SKPst). Võrreldes 2019. aastaks algselt kavandatud eesmärgiga, mis oli 2,8 % SKPst, korrigeeriti seda käesoleva aasta kohta esitatud eelarve täitmise andmete alusel ülespoole. Eelarvestrateegia kuulutati välja 18. detsembril 2019.
- (7) Komisjoni 2020. aasta talveprognoosis, millele lisati eelarvemuutujad kuni 2022. aastani, prognoositakse, et valitsemissektori eelarvepuudujääk püsib üle kontrollväärtuse (3 % SKPst) kogu prognoosiperioodi jooksul. Eeldusel, et poliitikat ei muudeta, prognoosib komisjon valitsemissektori eelarve puudujäägiks 2019. aastal 4,0 % SKPst, 2020. aastal 4,9 %, 2021. aastal 6,9 % ja 2022. aastal 7,7 %. Struktuurne eelarvepuudujääk peaks 2019. aastal suurenema 1,0 % võrra SKPst, 2021. aastal veel 1,9 % võrra SKPst ja 2022. aastal veel 0,8 % SKPst. Komisjoni prognoositud puudujäägi suurenemine on peamiselt tingitud pensionide märkimisväärselt tõstmisest 2019. aasta suvel. Suuremad pensionikulud suurendaksid eelarvepuudujääki 2020. aastal 0,9 protsendipunkti võrra SKPst, 2021. aastal 1,7 protsendipunkti võrra SKPst ja 2022. aastal 1,1 protsendipunkti võrra SKPst. 2020. aasta augustis jõustuma pidava lapsetoetuse kahekordistamise hinnangulised aastased eelarvekulud on 0,6 % SKPst. Valitsus prognoosib eelarvestrateegias valitsemissektori eelarve puudujäägiks 2020. aastal 3,6 % SKPst, 2021. aastal 3,4 % SKPst ja 2022. aastal 2,8 % SKPst. Valitsuse hinnangute kohaselt tähendaks see struktuurset kohandamist 0,3 % 2020. aastal, 0,2 % 2021. aastal ja 0,6 % 2022. aastal. Eelarvestrateegia kohandamine põhineb peamiselt kuludel. Eelkõige väheneb prognooside kohaselt töötajate hüvitistele, kaupadele ja teenustele ning ELi-välistele kapitalikuludele tehtavate kulutuste osakaal SKPst. Eelarvestrateegia väiksem eelarvepuudujäägi prognoos võrreldes komisjoni prognoosiga tuleneb eelarvestrateegia optimistlikumatest makromajanduslikest prognoosidest ja asjaolust, et eelarvestrateegias ei ole arvesse võetud mõne rakendatud meetme mõju eelarvele, samuti ei toeta praeguste kulude kavandatud vähenemist rakendatud või usutavalt väljakuulutatud meetmed, mistõttu ei saanud neid komisjoni prognoosis täielikult arvesse võtta.
- (8) Rumeenia valitsemissektori võlg oli 2018. aastal 34,7 % SKPst. Komisjoni prognoosi kohaselt suureneb valitsemissektori võlg 2022. aastal 46,6 %ni SKPst, jäädes seega alla aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse.
- (9) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 3 lõikele 4 tuleks ülemäärane eelarvepuudujääk kõrvaldada puudujäägi kindlakstegemisele järgneval aastal (praegusel juhul 2021. aastaks), välja arvatud eriasjaolude korral. Kohandamiskava tuleks kindlaks määrata kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1467/97, võttes arvesse liikmesriigi majanduse olukorda ja eelarvepositsiooni.
- (10) Praeguse seisuga on sellised eriasjaolud Rumeenias olemas. Ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimine 2021. aastaks nõuaks liiga järsku eelarvekohandust ja vähendaks märkimisväärselt SKPd. Pikemaajaline kohandamiskava, mis ka siiski nõuab suuri iga-aastaseid kohandusi, mõjutaks majanduskasvu vähem äkiliselt ja võtaks arvesse asjaolu, et eelarveaasta 2020 on juba alanud. Paralleelselt eelarve konsolideerimisega tehtavad struktuurireformid aitavad tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi püsiva korrigeerimise. Seda silmas pidades ning võttes arvesse Rumeenia majandus- ja eelarveolukorda, on õigustatud määrata ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamise tähtjaks 2022. aasta.

- (11) Selleks tähtjaks usaldusväärse ja kestliku kohandamiskava järgimiseks peaks Rumeenia saavutama valitsemissektori eelarve puudujäägi eesmärgi 3,6 % SKPst 2020. aastal, 3,4 % SKPst 2021. aastal ja 2,8 % SKPst 2022. aastal ning komisjoni prognoosi kohaselt vastab see valitsemissektori esmaste netokulude nominaalsele kasvumäärale² 8,2 % 2020. aastal, 5,5 % 2021. aastal ja 5,5 % 2022. aastal. Kui on vaja hoolikat analüüsi, on selline netokulude kasvumäär põhinäitaja, mida kasutada eelarve konsolideerimise hindamiseks. Vastav struktuurse eelarvepositsiooni aastane kohandamine on 2020. aastal 0,5 % SKPst, 2021. aastal 0,8 % SKPst ja 2022. aastal 0,8 % SKPst. Praeguse prognoosi kohaselt võimaldavad need eesmärgid reaalseid netokulusid siiski igal aastal suurendada. Eesmärkide saavutamiseks on tõenäoliselt vaja läbi vaadata suured seadusest tulenevad pensionitõusud ja muud hiljutised meetmed, mis põhjustavad baasstsenaariumis eelarvepuudujäägi järsku suurenemist.
- (12) Eelarve konsolideerimise meetmed peaksid tagama püsiva korrigeerimise, olles samal ajal suunatud riigi rahanduse kvaliteedi parandamisele ja majanduse kasvupotentsiaali tugevdamisele.
- (13) Alates 2016. aastast on Rumeenia teinud süstemaatiliselt ja korduvalt erandeid riiklikus eelarveraamistikus sätestatud eelarve-eeskirjadest, mistõttu need on muutunud valdavalt ebatõhusaks. On väga oluline, et Rumeenia tagaks tulevikus riikliku eelarveraamistiku täieliku kohaldamise.
- (14) Keskpikas ja pikas perspektiivis on oht riigi rahanduse usaldusväärsusele suur, mis on tingitud suurest eelarvepuudujäägist ja elanike vananemisega seotud kuludest. Suurt rolli nende riskide puhul mängivad pensionitõusud, mis kehtestati 2019. aasta suvel ja mis peaksid jõustuma aastatel 2019–2021. See kinnitab tungivat vajadust taastada täielikult riigi rahanduse pikaajaline kestlikkus,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

- (1) Rumeenia peaks kõrvaldama praeguse ülemäärase eelarvepuudujäägi hiljemalt 2022. aastaks.
- (2) Rumeenia peaks saavutama valitsemissektori eelarvepuudujäägi eesmärgi 3,6 % SKPst 2020. aastal, 3,4 % SKPst 2021. aastal ja 2,8 % SKPst 2022. aastal, mis vastab valitsemissektori esmaste netokulude nominaalsele kasvumäärale 8,2 % 2020. aastal, 5,5 % 2021. aastal ja 5,5 % 2022. aastal, mis omakorda vastab iga-aastasele struktuursele kohandusele 0,5 % SKPst 2020. aastal, 0,8 % SKPst 2021. aastal ja 0,8 % SKPst 2022. aastal.
- (3) Rumeenia peaks täpsustama ja rangelt rakendama meetmeid, mida on vaja ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks 2022. aastaks. Eelarve konsolideerimise meetmed peaksid tagama püsiva korrigeerimise majanduskasvu soodustaval viisil. Rumeenia peaks kasutama kogu juhusliku tulu puudujäägi vähendamiseks.
- (4) Nõukogu kehtestab Rumeeniale tähtpäeva 15. september 2020 tõhusate meetmete võtmiseks ja eesmärkide saavutamiseks koostatud konsolideerimisstrateegia kohta määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 3 lõike 4a kohase üksikasjaliku aruande esitamiseks.

² Valitsemissektori esmased netokulud saadakse, kui valitsemissektori kogukuludest arvatakse maha intressikulud, liidu programmidele tehtavad kulutused, mis kaetakse täielikult liidu fondide tuludest, ja kaalutusõigusevälised muudatused töötuskindlustushüvitise kuludes. Valitsemissektori rahastatud kapitali kogumahutused põhivarasse on jaotatud nelja aasta peale. Kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed või õigusaktidekohane tulude suurendamine arvatakse sisse. Ühekordsed tulu- ja kulumeetmed arvatakse välja.

Pärast seda peaksid Rumeenia ametiasutused esitama vähemalt iga kuue kuu järel aruande soovituste rakendamisel tehtud edusammudest, kuni ülemäärane eelarvepuudujääk on kõrvaldatud.

Lisaks peaksid Rumeenia ametiasutused tagama oma riikliku eelarveraamistiku täieliku kohaldamise. Samuti on eelarve konsolideerimise strateegia edu tagamiseks oluline toetada konsolideerimist ulatuslike struktuurireformidega kooskõlas nõukogu poolt Rumeeniale Euroopa poolaasta raames antud soovitustega ning eelkõige makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega seotud soovitustega.

Käesolev soovitus on adresseeritud Rumeeniale.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*